

Det skal være så enkelt som muligt

Kjartan Poulsen er økologisk mælkeproducent på 31. år, og har nu mere end ti gange så mange køer, som da han begyndte, og er gået i kompagniskab med naboen

Af Lone Vestergaard, LDM

Han lod sig inspirere af økologerne, der drev mælkeproduktion i 1980'erne og driver i dag en bedrift, hvor der er fokus på enkelhed og indtjening, men også på udvikling og nye forretningsområder.

Enkelhed

Ønsket om enkelthed ses, når man går en tur langs foderbordet, hvor de økologiske køer tygger sig igennem en ration kløvergræsensilage som hovedingrediens, tilsat byg-ært-helsæd og valset korn, som basis i rationen, der toppes op med kraftfoder i malkestalden. Men det ses også på de sortbrogede og rødbrøgede køer, der står side om side og æder ved foderbordet.

- Der er ingen tyre i det her hold lige nu, for det er 'jule-tid', og på den måde kan vi undgå kælvninger fra 20. december til 2. januar, forklarer Kjartan Poulsen.

Der bruges tyre af dansk rødbrøget og RDM, ligesom rød og sort Holstein Friesian også bruges. Montbeliarde er også på ønskesedlen, men sådan en er det ikke lykkedes at finde endnu. Men enkeltheden betyder også low cost, fortæller han:

- Vi har en samlet udgift til drægtighedskontrol, lavet af Viking, på omkring 20.000 kr. og dertil kommer, at vi indkøber 2-3 tyre om året.

Omkostningsbevidstheden betyder også, at foderplanen styres efter højst muligt afkast per ko per dag, så hvis mælkeprisen stiger, justeres foderplanen efter højere ydelse, end de 9.000 kg EKM

På I/S Sønderhøjgaard bruger man ikke tid på brunstobservation – det klarer tyrene, men der er ingen tyre i det her hold lige nu, for nu er det 'jule-tid', og på den måde kan vi undgå kælvninger fra 20. december til 2. januar, forklarer Kjartan Poulsen.

besætningen yder med den nuværende fodring.

Samarbejde begyndte som en joke

Efter at Kjartan Poulsen i 1992 havde overtaget den gård med 44 køer i bindestald tæt ved sit fødehjem, hvor han arbejdede som karl i 1980, blev den omlagt til økologi i 1994. To år senere byggede han en løsdriftsstad til 80 køer – og det samme gjorde naboen, så de jokede om, at de lige så godt kunne have bygget en fælles stald, der var dobbelt så stor i skellet mellem ejendommene.

I oktober 1998 blev naboskabet udvidet til kompagniskab, og I/S Sønderhøjgaard var en kendsgerning.

- Den 1. oktober drev jeg mine køer over til Preben. Han havde fordoblet sit dybstrøelsesareal, så der var plads til 180 køer, fortæller Kjartan Poulsen.

Navnet på I/S'et er en sammensætning af Højgaard som var Kjartan Poulsens ejendom og Søndergaard som tilhørte Preben Lauridsen, nabo og kompagnon.

Igangsætter

Med køerne placeret i naboen stald kunne han passe besætningen i weekenderne, mens hverdage gik som fodringsrådgiver ansat af Økomælk A/S. Det fortsatte helt indtil Økomælks ophør i 2004.

- Så var der to haner på møddingen, som enten skulle gøres større, eller også skulle der ske noget andet, konstaterer han.

Derfor udvider I/S Sønderhøjgaard besætningen til 280-300 køer, og det fortsætter kompagnonerne med frem til 2010.

I 2010 bygges den nye stald med sengebåse og malkestald med teknikken i kælderens. I den forbindelse øges antallet af køer til 450. I 2013 købes der en ekstra ejendom i fællesskab med kompagnonens søn, Michael, og på den er der 350 køer. Den pågældende ejendom skilles fra igen i 2020, til separat drift.

Biogas

Ved siden af landbrugsdriften på gården, planlagde og byggede I/S Sønderhøjgaard et biogasanlæg i samarbejde med

fem partnere, heriblandt en lige så stor økologisk mælkeproducent fra området, som man har samarbejdet med i 15 år, ligesom andre lokale landmænd også er en del af Outrup Biogas.

Biogasanlægget aftager al bedriftens gylle og dybstrøelse, ligesom der indkøbes majsensilage og dybstrøelse fra lokale landmænd.

Kjartan Poulsen deltager ikke i den daglige drift af anlægget.

- Det er et selvstændigt anlæg, og det er de folk, der er her til daglig, der skal køre det. Vi er med, når der laves planer og følger op på dem, og det kører ret fornuftigt, så det er der ingen grund til, siger han.

Anlægget er lavet, så den fremstillede biogas oprenses til en kvalitet, der kan sendes direkte i naturgasnettet.

Der tænkes alligevel lidt over, hvad der også er godt for biogasproduktionen i den daglige drift på bedriften. Syge- og aflastningsboksene strøs med halmpiller i stedet for almindelig halm, da det giver mere gas og har en god effekt på klovene:

- Klovene bliver ligesom, hvis de gik i sand, og det holder rigtig godt. Med det her kan vi vente op til fem dage, før det er nødvendigt at strø igen. Hvis vi kommer i gang med at bruge det over dybstrøelsen i den gamle stald, kan vi spare en del tid på strøning alene, siger Kjartan Poulsen.

Altid fagligt aktiv

Selv om bedriften fylder meget i hverdagen, er der også tid til familien. Hans kone Ulla udgør sammen med deres to

fælles børn og to børn fra tidligere ægteskab den base, der er grundlaget under det hele.

Familien når dog ikke at lægge beslag på al den tid, der ikke bruges på bedriften. Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter tager også en del af hans tid, især efter at han blev valgt til formand for foreningen efter 4 år i bestyrelsen. Han har været fagligt aktiv siden han var med til at stifte Øko-mælk, og det gav god mening for ham at gøre en indsats i foreningen:

- Det er vigtigt, uanset om man er økolog eller konventionel producent, at der skal være fair vilkår og betingelser at producere mælk under, siger han.

- Den største del af lovgivningen, over 90 pct., gælder ligegyldigt om man er konventionel eller økolog, så derfor kan foreningen sagtens rumme og arbejde for begge produktionstyper, slår han fast.

EU er vigtig for mælkeproduktionen

- Det er svært at påvirke de danske politikere. Derfor bruger vi mere energi på EU end på Slotsholmen. Den indsigt man får ved at være til stede i Bruxelles, gør det tydeligt, hvilken overimplementering, der er sket i Danmark i forhold til resten af EU, og her er Kalvedirektivet jo et meget tydeligt eksempel på forskellen, siger han om deltagelsen i den europæiske organisation af mælkeproducentforeninger, European Milk Board (EMB), hvor han er medlem af bestyrelsen.

Der er også en anden sten i den politiske sko:

- De senere år er det mere og mere tydeligt, at mange af urimelighederne

kommer fra egne rækker, konstaterer han.

De fremtidige udfordringer

I skrivende stund er det svært at se de fulde konsekvenser af Corona-krisen i Danmark såvel som i resten af verden. Derudover er det i formandens optik konkurrencesituationen på mælkemarkedet, hvor den ene del af udfordringen er affødt af, hvordan den nye CAP-reform skrives sammen i EU, og hvordan den derefter udmøntes i Danmark, der får indflydelse på mælkeproducenternes fremtid og indtjening fremover.

Den anden del er den manglende konkurrence på mælken i Danmark. Der er heller ingen tvivl om, at klimatiltag kommer til at påvirke alle de næste mange år:

- Her er det vigtigt, at vi i branchen hurtigst muligt får nogle holdbare modeller, så det nytter noget, det der gøres på bedrifterne, siger han.

Han har derfor ikke meget tilovers for, at de to store andelsselskaber, Arla og Danish Crown, bruger forskellige reference-år og forskellige procentsatser for reduktion af klimagasudledning. Der er altså ikke enighed om hvad, der skal bruges, og så må landmændene, der leverer til begge selskaber, leve op til – og levere – to forskellige klimaregnskaber:

- Det skærer jo lidt i ørerne, at man ikke kan blive enige om klimamålsætninger, og så samtidig vil bruge integrationsmodellen, hvor man vil styre hele processen. Det er jo ikke holdbart, siger han med en hovedrysten. 🙄

- Herfra kan man overvåge gasproduktionen og se virkningen, hvis man ændrer i sammensætning af den masse, der kommer ind i anlægget. Det er lidt ligesom at fodre køer, siger han.

Der bruges tyre af dansk rødbrøget og RDM, ligesom rød og sort Holstein Friesian også bruges. Montbeliarde er også på ønskesedlen, men sådan en er det ikke lykkedes at finde endnu.